

Færre døde høner i økologisk ægproduktion

Lena K. Hinrichsen

Jan Tind Sørensen

Af ph.d.-studerende Lena K. Hinrichsen & forskningsleder Jan Tind Sørensen, Aarhus Universitet.

Økologisk æg er en salgssucces i Danmark. Med en andel på næsten 20 % af salget af skalæg i Danmark er æg en af de økologiske fødevarer der har den største markedsandel.

Økologiske høner har adgang til et udeareal. Det udsætter hønerne for risiko for parasitter samt angreb af rovdyr. Et af de største problemer i økologisk ægproduktion er trods en stor indsats stadig en høj dødelighed (se figur 1). To danske studier har vist, at dødeligheden i gennemsnit var 20-22 % i økologiske flokke. Der er dog stor variation mellem flokkene. Det ene studie viste en variation i dødeligheden fra 8 til 62 % og det andet en variation fra 2 til 91 % døde (Hegelund et al., 2006; Stokholm et al., 2010).

AU-ANIS er i samarbejde med KU og forskningsmiljøer i 7 andre europæiske lande gået i gang med en forskningsindsats som blandt andet har fokus på at reducere dødeligheden. Færre døde høner er også i fokus i et netop startet ph.d. projekt og i et projekt, der er finansieret af Fonden for Økologisk Landbrug.

Projektet

Aktiviteterne i de tre projekter, som alle er ved at blive startet op, er tæt integrerede. Projekterne vil

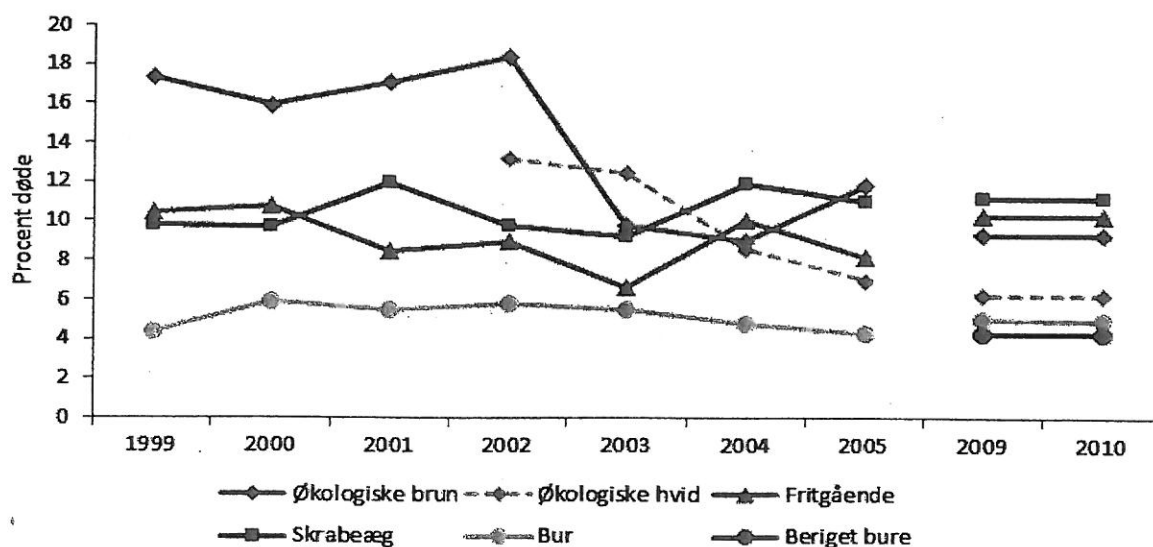
anvende de samme flokke og registreringerne i den enkelte folk vil blive foretaget samtidigt.

Deltagelsen i det europæiske samarbejde gør det muligt, at gennemfører projektet i over 100 flokke i 8 lande. Dette store materiale giver en enestående mulighed for at finde risikofaktorer for dødelighed på flokniveau.

Den enkelte hønes sundhedstilstand målt ved top ydelse, påvirker muligvis hønens overlevelseschance frem til afslutning på produktionen. En stikprøve på 100 høner pr. flok bliver derfor fulgt over tid. Ved afslutning af produktionen vil vi udfører obduktion på 20 af disse høner. Derudover obducerer vi også de fulgte høner der dør undervejs. Denne del af projektet skulle gerne give os viden om der hos den enkelte høne findes tegn for, at den økologiske høne dør.

Management til forebyggelse af sygdomme og død er komplekse. For at få et bredere billede af de muligheder der er for at forebygge dødelighedsproblemer vil vi fokuserer på en række besætninger med lav dødelighed. De tiltag som efter producenterne opfattelse har betydning for, at der opnås en lav dødelighed bliver belyst gennem interviews.

Når projektet er gennemført vil vi have ny viden omkring risikofaktorer for dødelighed. Både for

Figur 1 viser dødeligheden i forskellige ægproduktionssystemer fra E-kontrollen.

flokken som helhed, men også for at den enkelte høne dør. Resultaterne vil blive samlet til et rådgivningsgrundlag for økologiske ægproduktion til en reduktion i dødeligheden.

Værter

Vi søger økologiske ægproducenter der er interesseret i at deltage i projektet som forsøgsværter. Som forsøgsvært vil du modtage information om de resultater der opnås i din flok, ligesom du vil få feed-back på dødsårsager på de indsendte døde høner samt en opgørelse over fundne sygdomme på de obducerede høner ved afslutning af æglægning.

KORT NYT FRA UDLANDET

Tjekkiet beslaglægger ulovlige æg

Tjekkiet har beslaglagt æg importeret fra polske og ungarske leverandører, som landet mistænker for at kræmpe EU-direktivet, som trådte i kraft i begyndelsen af året.

Hundredtusinder af æg er allerede blevet fjernet fra markedet, efter at det tjekiske landbrugsministerium sagde, at det vil gå imod enhver udenlandsk leverandør, som ikke producerer i overensstemmelse med EU-direktivet til beskyttelse af æglæggende høner.

Den 12. januar sagde staten veterinæradministrationen (SVS), at den havde fjernet 200.000 æg leveret af et polsk firma fra ikke-stimulusberigede bure. Den følgende dag beslaglagde de yderligere 218.000 æg importeret fra Ungarn, og den 16. januar meddelte SVS, at de ville beslaglægge yderligere tre sendinger af polske æg - i alt omkring 500.000 styk - efter at SVS havde fundet, at leverandører stadig synes at holde høner i konventionelle bure. Importørerne får mulighed for enten at destruere æggene eller sende dem tilbage til deres leverandører.

Polen og Ungarn blev for nylig navngivet af EU som to af 14 medlemsstater, der ikke havde overholdt fristen for implementeringen af direktivet til beskyttelse af æglæggende høner.

Producenter i Storbritannien har længe krævet et ensidigt forbud mod æg importeret fra lande, der lader hånt om de nye regler. Hidtil har den britiske regering dog vist sig uvillige til at handle, og branchen argumenter i sagen blev svækket i sidste uge, da det kom frem, at et lille antal britiske ægproducenter stadig holder deres høner i konventionelle bure.

Den tjekiske regering, der har valgt en mere kontant tilgang til sagen, lover at fortsætte med at beslaglægge ulovlige æg, hver gang man identificerer leverandører, der ikke producerer i overensstemmelse med direktivet. Landbrugsministeriet bemærker, at EU's ægproducenter har haft 12 år til at forberede de nye regler og siger, at de producenter, der undlader at

Kunne du tænke at være en del af projektet at få yderligere information kan du kontakte Hinrichsen på lena.hinrichsen@agrsci.dk

Referencer

Hegelund, L., Hermansen, J.E., Sørensen, J., Horsted, K. 2006. Økologisk ægproduktion: produktion, sundhed, velfærd og næringsstoffhold. DJF rapport Husdyrbrug nr. 71 juni 2006. 49 p. Stokholm, N.M., Permin, A., Bisgaard, N., Christensen, J.P. 2010. Causes of mortality in commercial organic layers in Denmark. Avian diseases 54: 1241-1250.

foretage de nødvendige investeringer, ikke bør opnå en konkurrencemæssig fordel.

"Det er utænkeligt, at vi vil lade vores lige producenter sakke agterud på deres eget ked, blot fordi, de faktisk har overholdt krav EU-lovgivningen" sagde tjekiske landbrugsminister Petr Bend.

Agra-net.com

Fuglekolera spredes aktivt i Moldova og Ukraine

Fuglekolera, *Pasteurella multocida*, har i løbet af sidste tre måneder spredt sig i Moldova, sagde repræsentanter for landets landbrugsministerium for på en pressekonference.

Ifølge statistikkerne fra midten af november har veterinærmyndighederne i landet registreret udbrud af fuglekolera, primært i private bedrifter. Som følge heraf er omkring 120 kyllinger og agalder døde, men ifølge eksperter, bør dette tal faktisk være flere gange højere, fordi landmænd ofte ikke indtæller tilfælde af sygdommen.

Til dato, er udbrud af fuglekolera registreret i tre distrikter i republikken - Cimislia, Hincea og Briceni. Disse distrikter har erklæret en veterinær undtagelsestilstand, hvor de veterinære myndigheder har taget en række af foranstaltninger for at forhindre yderligere spredning af sygdommen.

Den officielle rapport bemærkede, at fuglekolera ikke er blevet identificeret i nogen af de store kræbesætninger. I hver bedrift, hvor et udbrud blev konstateret, var det fjerkræ, der blev påvirket under uhygiejniske forhold. I de seneste måneder har fuglekoleraen spredt sig fra Moldova til Ukraine, der ifølge de lokale medier i begyndelsen af året er blevet ramt af udbrud af sygdommen i private besætninger i Oder-SA regionen, som grænser op til Moldavien. Ifølge rapporterne er omkring 40 stykker fjerkræ allerede døde på grund af sygdommen.

World Poultry

Sørensen

agerne i den
gt.
bejde gør det
er 100 flokke
en enestående
er dødelighed

målt ved top
levelseschan-
En stikprøve
over tid. Ved
er obduktion
rer også de
del af projek-
den enkelte
høne dør.
ygdomme og
billede af de
delighedspro-
ætninger med
roducenterne
opnås en lav
iew.
ave ny viden
d. Både for